

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки підприємства

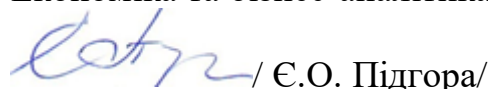
Затверджую:
Декан факультету
економіки і менеджменту

/С.В.Мироненко/

«28» червня 2024р.

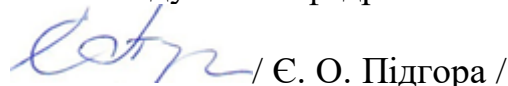
Гарант освітньої програми:
Економіка та бізнес-аналітика

/С.О. Підгора/

«25» червня 2024р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри ЕП
Протокол №10 від 25.06.2024р.
В. о. завідувача кафедри ЕП

/С. О. Підгора/

Робоча програма навчальної дисципліни
«Економіка підприємства»

галузь знань
спеціальність
ОПП
освітній рівень

05 Соціальні та поведінкові науки
051 Економіка
«Економіка та бізнес-аналітика»
Перший (бакалаврський)

Факультет
Розробник

Економіки і менеджменту
К.т.н., доцент Підгора С.О.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення навчальної дисципліни (пререквізити): знання, набуті в результаті вивчення дисциплін «Теоретичні моделі соціально-економічних процесів», «Мікро– та макроекономіка». З урахуванням знань дисципліни «Економіка підприємства» відбувається опанування курсами «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Економічний аналіз», «Потенціал і розвиток підприємства».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є діяльність підприємства, методи і способи раціонального поєднання та ефективного використання всіх елементів виробничого процесу з метою щонайкращого їх використання.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 5,0	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
Змістовних модулів – 2	Спеціальність: <u>051 «Економіка»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки: 2-й
Змістових тем – 13		Семестр
Загальна кількість годин: – 150		3-й
		Лекції 30/4 год.
Дисципліна Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,0 самостійної роботи здобувача – 6,0	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Практичні 30/4 год.
		Самостійна робота 90/142 год.
		Вид контролю: екзамен
Курсова робота – передбачено		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 60/90, для заочної форми навчання – 8/142.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Мета дисципліни «Економіка підприємства» – формування системи знань про сутність економіки підприємства, в тому числі сутності безпосередньо підприємства, ресурсного забезпечення його діяльності, оплати праці, формування собівартості, ціноутворення, фінансово-економічних результатів та ефективності функціонування підприємства, а також набуття навичок застосування цих знань у професійній діяльності.

Завдання дисципліни: опанування навчальної дисципліни «Економіка підприємства» надає можливість володіти стійкими навичками професійно важливих компетентностей, для чого здобувачі вищої освіти повинні:

- сформувані наукове економічне мислення за умови глибокого і всебічного вивчення виробництва, обміну та споживання матеріальних благ та послуг, виявлення законів та тенденцій економічного розвитку;
- оволодіти термінологічним апаратом ресурсного забезпечення діяльності підприємства й результатів його функціонування з позицій економічного змісту та нормативно–правового визначення;
- оволодіти знаннями особливостей розвитку продуктивних сил стосовно підприємства та проявів економічних законів ринкового середовища з метою використання їх у практичній діяльності підприємства;
- бути здатними економічно обґрунтовувати та вибрати найбільш ефективний варіант проєктних, технічних та господарсько-організаційних рішень на основі багатоваріантності, що приймаються на підприємстві у процесі підприємницької діяльності;
- самостійно використовувати методику аналізу фактологічного матеріалу щодо складових ресурсного потенціалу підприємства, обліку витрат, підходів щодо ціноутворення та фінансових результатів діяльності;
- сформувані навички професійної комунікації й аргументованого дискутування, усної та письмової презентації з питань особливостей започаткування та функціонування, організації та реорганізації підприємств, новітніх форм побудови бізнесу, особливостей інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств;
- бути обізнаними щодо вміння узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, механізми та тенденції з метою виявлення резервів підвищення ефективності виробництва.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Економіка підприємства» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми	
<i>Інтегральна компетентність (ІК)</i>	
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.</p>	
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	<i>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</i>
<p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p>	<p>СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами. СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин. СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію. СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення. СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.</p>

Дисципліна «Економіка підприємства» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання**:

<i>Програмні результати навчання (ПРН) відповідно до освітньо-професійної програми</i>
<p>ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки. ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.</p>

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

Результати навчання за дисципліною та теми, завдяки вивченню яких вони формуються:

Результати навчання		Перелік тем
P1	Здатність використовувати економічну термінологію, вихідні дані, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13
P2	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки, вміти інтерпретувати отримані результати, проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, уміти працювати як індивідуально, так і в команді	2,3,5,7,8,9,10,11,12
P3	Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень	2,3,5,7,8,9,10,11,12
P4	Здатність розуміти роль і значення підприємництва й підприємства у сучасній системі господарювання; оцінювати рівень ресурсного забезпечення й технічну базу підприємства; організацію діяльності й показники обсягу і якості продукції.	1,2,3,4,5,6
P5	Здатність класифікувати персонал підприємства (організацій, установ), планувати кількісний склад, оцінювати ефективність використання, аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин; розуміти підходи щодо оцінки результатів праці, формування заробітної плати	7, 8
P6	Здатність розраховувати витрати виробництва, формувати собівартість продукції; опанувати ціноутворення; оцінювати фінансові результати діяльності підприємств (організацій, установ)	9,10,11
P7	Здатність оцінювати інвестиційну й інноваційну діяльності підприємства, ефективність його функціонування; прогнозувати моделі розвитку підприємств, бізнес-процесів, процесів трансформації та реструктуризації, економічної безпеки, запобігання кризових явищ	12, 13

Співвідношення результатів навчання за дисципліною із програмними результатами навчання:

Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання					
	ПРН 3	ПНР 5	ПНР 10	ПНР 11	ПНР 12	ПНР 16
P 1	+					+
P 2		+	+		+	
P 3		+	+	+	+	

P 4	+	+	+	+	+	+
P 5	+	+	+	+	+	+
P 6	+	+	+	+	+	+
P 7	+	+	+	+	+	+

Співвідношення компетентностей із програмними результатами навчання:

<i>Компетентності</i>	<i>Програмні результати навчання</i>					
	ПРН 3	ПНР 5	ПНР 10	ПНР 11	ПНР 12	ПНР 16
ІК	+	+	+	+	+	+
ЗК 4	+		+		+	+
ЗК 9		+	+		+	+
ЗК 11			+		+	
СК 1	+		+			
СК 2		+	+	+	+	
СК 8		+	+	+		
СК 11		+			+	
СК 12		+			+	
СК 13			+			

Для досягнення результатів навчання за дисципліною (Р), підготовка здобувача спрямована на опанування:

Знань:

- особливостей сучасного етапу розвитку економіки, роль та значення підприємництва, підприємства у рішенні перспективних і поточних задач;
- економічних основ виробництва: характеристика виробництва, матеріальна база, кадри;
- сутності основних економічних категорій: продуктивність праці, собівартість продукції, ціна, прибуток, рентабельність тощо;
- системи факторів, що впливають на ефективність функціонування підприємства;
- наукових основ та шляхів підвищення ефективності виробництва, економії усіх видів ресурсів;
- методів техніко-економічного обґрунтування та оптимізації наукових, технічних й організаційних рішень;

умінь:

- знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;
- вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;
- проводити розрахунки щодо визначення основних техніко-

економічних показників діяльності підприємства;

- розробляти окремі планово-економічні та звітні документи;
- оцінювати ефективності виробництва і використання ресурсів;
- оцінювати результати господарської діяльності;
- обирати порядок складання кошторисів підприємства та калькуляції

продукції;

– обґрунтовувати ціни на продукцію підприємства на основі кошторисів та калькуляцій, а також впливу факторів зовнішнього середовища підприємства;

– приймати певні рішення щодо підвищення ефективності діяльності підприємства;

– застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень;

– вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

– вміти змістовно інтерпретувати отримані результати;

– використовувати у техніко-економічних розрахунках обчислювальну техніку.

комунікацій:

– донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду;

– зрозуміло і недвозначно доводити власні висновки, знання і пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців підприємства, здійснювати презентації, оприлюднювати результати економічних досліджень;

– ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності колективної та наукової етики.

автономності та відповідальності:

– здатність самостійно використовувати методи, прийоми і інструменти проведення техніко-економічних розрахунків з метою підвищення ефективності функціонування підприємства (організації, установи);

– самостійно здійснювати пошук, систематизацію літературних та нормативно-правових джерел, розробляти варіанти розв'язання спеціалізованих економічних завдань та практичних проблем, прийняття економічних рішень з урахуванням регулятивних вимог та звітувати про виконання індивідуальних завдань.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах									
	денна форма					заочна форма				
	усь ого	у тому числі				усь ого	у тому числі			
		л	пз	лаб	с.р		л	пз	лаб	с.р
Змістовний модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства Технічна база, організація та забезпечення якості продукції										

Тема 1. Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Виробнича й соціальна інфраструктура підприємства. Управління підприємством.	14	4	–		10	14	–	–		14
Тема 2. Виробництво продукції. Поняття й обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування й планування діяльності підприємства.	10	2	2		6	10	–	–		10
Тема 3. Основні засоби підприємства.	12	2	4		6	11	0,5	0,5		10
Тема 4. Нематеріальні активи підприємства.	8	2	–		6	10	–	–		10
Тема 5. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення й виробнича логістика.	12	2	4		6	11	0,5	0,5		10
Тема 6. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.	8	2	–		6	10	–	–		10
Тема 7. Персонал підприємства. Продуктивність праці.	12	2	4		6	11	0,5	0,5		10
Тема 8. Оплата праці. Форми й системи оплати праці робітників. Фонд оплати праці.	12	2	4		6	11	0,5	0,5		10
УСЬОГО за змістовним модулем 1	88	18	18		52	88	2	2		84
Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробництва. Розвиток підприємства. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства										
Тема 9. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку й калькулювання собівартості продукції.	14	4	4		6	12	1	1		10
Тема 10. Ціна й ціноутворення на підприємстві	10	2	2		6	11	0,5	0,5		10
Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	12	2	4		6	11	0,5	0,5		10
Тема 12. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства.	14	2	2		10	14	–	–		14
Тема 13. Сучасні моделі розвитку підприємства. Бізнес-	12	2	–		10	14	–	–		14

процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства.										
УСЬОГО за змістовним модулем 2	62	12	12		38	62	2	2		58
УСЬОГО ГОДИН	150	30	30		90	150	4	4		142

Л – лекції, ПЗ – практичні заняття, Лаб – лабораторні заняття, СР – самостійна робота здобувачів.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства Технічна база, організація та забезпечення якості продукції

Тема 1. Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Виробнича й соціальна інфраструктури підприємства. Управління підприємством

Підприємництво: основні поняття. Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності. Види підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Місія й цілі підприємства. Напрямки діяльності підприємства. Класифікація підприємств.

Порядок створення нового підприємства (господарського товариства). Класифікація об'єднань підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, картелі, синдикати, трести, холдинги, фінансово-промислові групи. Виробнича структура підприємства. Управління підприємством. Організаційні структури управління підприємством.

Література: [5], с. 6–28; [15], с. 19–98, 179–235, 538–557

Тема 2. Виробництво продукції. Поняття та обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Товар і товарний ринок: поняття та класифікація. Показники обсягу продукції (послуг). Поняття та обґрунтування виробничої програми підприємства.

Література: [5], с. 29–44; [15], с. 83–155, 236–267, 483–507, 558–599

Тема 3. Основні засоби підприємства

Сутність, класифікація та структура основних засобів. Оцінка основних засобів. Знос основних засобів. Амортизація основних засобів. Ефективність використання основних засобів. Напрямки підвищення ефективності використання основних засобів.

Література: [5], с. 45–97; [15], с. 332–360

Тема 4. Нематеріальні активи підприємства

Нематеріальні активи підприємства. Поняття інтелектуальної власності.

Література: [15], с. 305–331

Тема 5. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення та виробнича логістика

Економічна сутність, склад та структура оборотних засобів. Показники оборотності оборотних засобів. Шляхи прискорення оборотності оборотних засобів. Нормування оборотних засобів.

Література: [5], с. 98–131; [15], с. 361–373, 509–537

Тема 6. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва

Техніко-технологічна база підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва. Виробнича потужність підприємства.

Література: [15], с. 459–482

Тема 7. Персонал підприємства. Продуктивність праці

Поняття персоналу, його класифікація. Характеристика персоналу підприємства за професійно-кваліфікаційною ознакою. Визначення необхідної чисельності персоналу підприємства. Показники руху персоналу на підприємстві. Продуктивність праці.

Література: [5], с. 132–158; [15], с. 271–284

Тема 8. Оплата праці. Форми та системи оплати праці працівників. Фонд оплати праці

Сутність і принципи організації заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Склад і структура фонду оплати праці. Мінімальна заробітна плата.

Література: [5], с. 159–167; [15], с. 299–304

Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробництва. Розвиток підприємства. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства

Тема 9. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції

Поняття витрат підприємства. Поняття собівартості продукції.

Класифікація витрат підприємства. Показники оцінки витратомісткості виробництва. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції. Напрямки зниження собівартості продукції.

Література: [5], с. 168–231; [15], с. 412–423, 601–629

Тема 10. Ціна та ціноутворення на підприємстві

Сутність і функції ціни. Система цін і їх класифікація. Методи встановлення ціни на продукцію підприємств.

Література: [5], с. 214–216; [15], с.156–176, 429–432

Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Поняття та види прибутку підприємства. Напрями використання прибутку.

Поняття рентабельності діяльності підприємства, класифікація видів рентабельності. Поняття фінансово-економічного стану підприємства.

Література: [5], с. 226–233; [15], с. 630–657

Тема 12. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства

Сутність і класифікація інвестицій, поняття капітальних вкладень. Джерела формування реальних інвестицій. Методологічні основи оцінки ефективності реальних інвестицій. Сутність і форми фінансового інвестування. Методологічні підходи щодо оцінювання фінансових інвестицій.

Загальна характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів. Організаційні форми інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства.

Сутнісна характеристика ефективності виробництва. Методики оцінювання ефективності діяльності підприємства. Фактори підвищення ефективності виробництва.

Література: [15], с. 374–458, 658–675

Тема 13. Сучасні моделі розвитку підприємств. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства

Сутнісна характеристика, роль і значення розвитку підприємства. Загальні моделі розвитку сучасних підприємств. Бізнес-процеси підприємства.

Характеристика, принципи та методичні основи трансформації підприємств і об'єднань. Реструктуризація бізнесу: особливості, основні форми і види. Санація (фінансове оздоровлення) підприємства.

Економічна безпека підприємства: сутність та передумови формування. Методичні підходи до конструювання аналітичних показників оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Управління економічною безпекою підприємства. Служба безпеки фірми (підприємства, організації). Антикризова діяльність і банкрутство підприємств (організацій).

Література: [15], с.687 – 802

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Виробнича й соціальна інфраструктури підприємства. Управління підприємством.	4	—
2	Тема 2. Виробництво продукції. Поняття й обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування й планування діяльності підприємства.	2	—
3	Тема 3. Основні засоби підприємства.	2	0,5
4	Тема 4. Нематеріальні активи підприємства	2	—
5	Тема 5. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення й виробнича логістика.	2	0,5
6	Тема 6. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.	2	—
7	Тема 7. Персонал підприємства. Продуктивність праці.	2	0,5
8	Тема 8. Оплата праці. Форми й системи оплати праці робітників. Фонд оплати праці.	2	0,5
9	Тема 9. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку й калькулювання собівартості продукції.	4	1
10	Тема 10. Ціна й ціноутворення на підприємстві	2	0,5
11	Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	2	0,5
12	Тема 12. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства.	2	—
13	Тема 13. Сучасні моделі розвитку підприємства. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства.	2	—
Всього годин		30	4

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема заняття	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Виробнича й соціальна інфраструктури підприємства. Управління підприємством. Виробництво продукції. Поняття й обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування й планування діяльності підприємства. <i>Заняття 1</i> (практичне заняття). Виробництво продукції. Поняття й обґрунтування виробничої програми підприємства.	2	
2	Тема 2. Основні засоби підприємства. Нематеріальні активи підприємства.	2+2	0,5

	<p><i>Заняття 2</i> (практичне заняття). Склад, структура, визначення середньорічної вартості основних засобів. Показники ефективності використання основних засобів підприємства.</p> <p><i>Заняття 3</i> (практичне заняття). Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.</p>		
3	<p>Тема 3. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення й виробнича логістика. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.</p> <p><i>Заняття 4</i> (практичне заняття). Показники визначення ефективності використання оборотних засобів. Нормування оборотних засобів.</p> <p><i>Заняття 5</i> (контрольна робота). За темами 1, 2, 3</p>	2+2	0,5
4	<p>Тема 4. Персонал підприємства. Продуктивність праці.</p> <p><i>Заняття 6</i> (практичне заняття). Розрахунок чисельності персоналу.</p> <p><i>Заняття 7</i> (практичне заняття). Розрахунок показників продуктивності праці.</p>	2+2	0,5
5	<p>Тема 5. Оплата праці. Форми й системи оплати праці робітників. Фонд оплати праці.</p> <p><i>Заняття 8</i> (практичне заняття). Оплата праці. Форми й системи оплати праці працівників.</p> <p><i>Заняття 9</i> (контрольна робота). За темами 4, 5</p>	2+2	0,5
6	<p>Тема 6. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку й калькулювання собівартості продукції.</p> <p><i>Заняття 10</i> (практичне заняття). Складання калькуляції продукції</p> <p><i>Заняття 11</i> (практичне заняття). Визначення операційних витрат на виробництво.</p>	2+2	1,0
7	<p>Тема 7. Ціна й ціноутворення на підприємстві.</p> <p><i>Заняття 12</i> (практичне заняття). Ціна й ціноутворення на підприємстві.</p>	2	0,5
8	<p>Тема 8. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства. Сучасні моделі розвитку підприємства. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства.</p> <p><i>Заняття 13</i> (практичне заняття). Розрахунок основних видів прибутку і рентабельності діяльності підприємства.</p> <p><i>Заняття 14</i> (практичне заняття). Інвестиційні ресурси підприємства. Ефективність діяльності підприємства.</p> <p><i>Заняття 15</i> (контрольна робота). За темами 6, 7, 8</p>	2+2+2	0,5
Всього годин		30	4

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Виробнича й соціальна інфраструктура підприємства. Управління підприємством.	10	14
2	Тема 2. Виробництво продукції. Поняття й обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування й планування діяльності підприємства.	6	10
3	Тема 3. Основні засоби підприємства.	6	10
4	Тема 4. Нематеріальні активи підприємства	6	10
5	Тема 5. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення й виробнича логістика.	6	10
6	Тема 6. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.	6	10
7	Тема 7. Персонал підприємства. Продуктивність праці.	6	10
8	Тема 8. Оплата праці. Форми й системи оплати праці робітників. Фонд оплати праці.	6	10
9	Тема 9. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку й калькулювання собівартості продукції.	6	10
10	Тема 10. Ціна й ціноутворення на підприємстві	6	10
11	Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	6	10
12	Тема 12. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства.	10	14
13	Тема 13. Сучасні моделі розвитку підприємства. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства.	10	14
Всього годин		90	142

9. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Правові основи функціонування підприємств.
2. Організаційно-правові форми підприємств.
3. Функціональні моделі підприємств.
4. Середовище господарювання підприємства. Макросередовище підприємства. Мікросередовище підприємства.
5. Перспективні організаційні структури управління підприємством.
6. Система маркетингу та маркетингової діяльності підприємства.
7. Товарна політика підприємства: сутність і складові.
8. Формування та управління асортиментом товарів.
9. Бренд: поняття, технологія створення та розвитку.
10. Інструменти створення іміджу товару на ринку.
11. Якість і конкурентоспроможність продукції.
12. Прогнозування і планування розвитку підприємства.

13. Напрямки підвищення ефективності використання основних засобів.
14. Поняття інтелектуальної власності.
15. Логістичний підхід в управлінні ресурсами.
16. Матеріальні потік та його різновиди.
17. Матеріально-технічне забезпечення виробництва.
18. Сучасні системи управління матеріальними потоками.
19. Характеристика розвитку техніко–технологічної бази.
20. Фактори зростання продуктивності праці.
21. Кадрова політика й система управління персоналом.
22. Мотивація трудової діяльності.
23. Державна політика оплати праці.
24. Система управління витратами.
25. Чинники і резерви зростання прибутків суб'єктів господарювання (підприємницьких структур).
26. Загальна характеристика фінансової діяльності підприємства (організації).
27. Методологічні основи оцінки ефективності реальних інвестицій.
28. Методологічні підходи щодо оцінювання фінансових інвестицій.
29. Особливості портфельного інвестування на підприємстві.
30. Державне регулювання інноваційної діяльності підприємства.
31. Методики оцінювання ефективності діяльності підприємства.
32. Фактори підвищення ефективності виробництва.
33. Теорії розвитку підприємства.
34. Методичний інструментарій аналізу процесів розвитку на підприємстві.
35. Загальні моделі розвитку сучасних підприємств.
36. Процесний підхід до управління підприємством.
37. Організаційне забезпечення оптимізації бізнес-процесів.
38. Характеристика, принципи та методичні основи трансформації підприємств і об'єднань.
39. Реструктуризація бізнесу: особливості, основні форми і види.
40. Особливості розробки та реалізації проекту реструктуризації.
41. Санація (фінансове оздоровлення) підприємства.
42. Економічна безпека підприємства: сутність та передумови формування.
43. Методичні підходи до конструювання аналітичних показників оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.
44. Управління економічною безпекою підприємства.
45. Служба безпеки фірми (підприємства, організації).
46. Антикризова діяльність і банкрутство підприємств (організацій).

Самостійна робота здобувачів включає:

- опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять та контрольних заходів;

- вивчення питань, що винесенні на самостійне опрацювання;
- виконання індивідуального завдання (для денної форми навчання).

Самостійна робота планується на кожну годину аудиторного часу і на питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану освітнього процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи здобувачі звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків при виконанні завдань;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти контролюється протягом семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності.

Самостійна робота оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладання матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;
- 5) наявність конкретних пропозицій;
- 6) якість оформлення.

10. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Виділіть основні види підприємницької діяльності та назвіть основні принципи ведення підприємницької діяльності.
2. Наведіть визначення поняття «підприємство». Що розуміється під публічним акціонерним товариством й приватним акціонерним товариством?
3. Наведіть визначення поняття «підприємство». Що розуміється під публічним акціонерним товариством й товариством з обмеженою відповідальністю?
4. Які є типи організаційних структур управління. У чому їхня відмінність?
5. Наведіть визначення «основних засобів підприємства». Наведіть формули коефіцієнтів екстенсивного, інтенсивного використання основних засобів, коефіцієнту змінності.
6. Наведіть визначення «основні засоби підприємства». Розкрийте класифікацію основних засобів з точки зору різних підходів.

7. Наведіть визначення «основних засобів підприємства». Розкрийте поняття амортизації основних засобів. Розкрийте сутність одного з методів нарахування амортизації: метод зменшення залишкової вартості.
8. Наведіть визначення «основних засобів підприємства». Розкрийте поняття амортизації основних засобів. Розкрийте сутність одного з методів нарахування амортизації: метод прискореного зменшення залишкової вартості.
9. Наведіть визначення «основних засобів підприємства». Розкрийте поняття амортизації основних засобів. Розкрийте сутність одного з методів нарахування амортизації: прямолінійний метод.
10. Наведіть визначення основних засобів підприємства. Які існують види обліку основних засобів? Вартісна оцінка основних засобів: первісна, переоцінена, залишкова, ліквідаційна.
11. Наведіть визначення основних засобів підприємства. Які існують види обліку основних засобів? Як розраховується середньорічна вартість основних засобів?
12. Наведіть визначення поняття «основні засоби підприємства» й наведіть класифікацію основних засобів підприємства.
13. Наведіть визначення й формули понять «фондовіддача, фондомісткість продукції, фондоозброєння праці».
14. Що таке основні засоби підприємства? Які показники ефективності використання основних засобів Ви знаєте?
15. Розкрийте суть та виділіть особливості нематеріальних активів. Охарактеризуйте різновиди нематеріальних активів.
16. Наведіть визначення поняття «оборотні засоби підприємства» й наведіть класифікацію оборотних засобів підприємства.
17. Наведіть визначення поняття «оборотні засоби підприємства». Наведіть склад оборотних засобів. Що таке кругообіг оборотних засобів, його економічний зміст.
18. Наведіть визначення поняття оборотні засоби підприємства. Наведіть склад оборотних засобів. Що таке дебіторська, кредиторська заборгованість, незавершене виробництво й витрати майбутніх періодів?
19. Наведіть визначення поняття оборотні засоби підприємства. Наведіть формулу нормативу оборотних засобів у виробничих запасах. Складові норми запасу матеріальних ресурсів в днях.
20. Наведіть визначення поняття оборотні засоби підприємства. Наведіть формулу нормативу оборотних засобів у незавершеному виробництві. Економічний зміст і формули коефіцієнта нарощування витрат.
21. Наведіть визначення поняття оборотні засоби підприємства. Наведіть формулу нормативу оборотних засобів у запасах готової продукції. Які фактори впливають на показник тривалості норми наявності готової продукції на складі підприємства.
22. Наведіть визначення й формули понять «коефіцієнт обороту оборотних засобів, тривалість одного обороту». Наведіть формули абсолютної й відносної зміни оборотних засобів.

23. Що таке оборотні засоби підприємства? Які показники ефективності використання оборотних засобів Ви знаєте?
24. Наведіть визначення персоналу підприємства. Наведіть класифікацію трудових ресурсів підприємства. Як формується номінальний та ефективний фонд робочого часу одного працівника?
25. Наведіть визначення персоналу підприємства. Які категорії персоналу Ви знаєте? Які показники ефективності використання персоналу Ви знаєте?
26. Наведіть визначення персоналу підприємства. Наведіть класифікацію трудових ресурсів підприємства. Поняття професії, спеціальності. Кваліфікація робітників.
27. Наведіть визначення персоналу підприємства. Наведіть класифікацію трудових ресурсів підприємства. Наведіть формули для розрахунку середньооблікової й явочної чисельності персоналу.
28. Розкрийте сутність відрядної системи оплати праці. Охарактеризуйте основні види відрядної системи оплати праці.
29. Розкрийте сутність почасової заробітної плати. Охарактеризуйте основні види почасової системи оплати праці.
30. Наведіть визначення поняття «продуктивність праці». Наведіть формулу розрахунку середньорічної, середньоденної й середньогодинної продуктивності праці.
31. Наведіть визначення заробітної плати. Що таке фонд оплати праці, його складові. Що таке основна й додаткова заробітні плати?
32. Що являє собою основна і додаткова заробітна плата? Що включають інші заохочувальні та компенсаційні виплати?
33. Розкрийте поняття фонду оплати праці.
34. Що таке продуктивність праці, наведіть формули для її розрахунку. Які фактори зростання продуктивності праці Ви знаєте?
35. Наведіть визначення поняття «витрати підприємства». Розкрийте склад статей витрат підприємства.
36. Наведіть визначення витрат підприємства. Перерахуйте п'ять економічних елементів витрат. Розкрийте сутність кожного з них.
37. Наведіть визначення витрат підприємства. Перерахуйте п'ять економічних елементів витрат. Що таке змінні й постійні витрати, наведіть приклади.
38. Перерахуйте калькуляційні статті витрат. Що таке загальновиробничі витрати, розкрийте складові загальновиробничих витрат.
39. Поняття витрат підприємства. Формування кошторису витрат за економічними елементами.
40. Наведіть визначення поняття «собівартість продукції». Розкрийте склад статей собівартості продукції й особливості формування статей.
41. Наведіть складові калькуляції собівартості продукції. Що таке постійні й змінні витрати; прямі й непрямі?
42. Перерахуйте калькуляційні статті витрат. Що таке загальновиробничі витрати, розкрийте складові загальновиробничих витрат.
43. Поняття собівартості продукції. Формування калькуляції собівартості

одиниці продукції.

44. Формування калькуляції собівартості одиниці продукції. Поняття виробничої собівартості й собівартості реалізованої продукції.

45. Що таке операційні витрати підприємства? Розкрийте склад адміністративних витрат й витрат на збут?

46. Наведіть визначення поняття «ціна». Розкрийте механізм формування роздрібною ціни.

47. Наведіть визначення поняття «прибуток». Наведіть формулу фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування. Розкрийте складові фінансового результату від фінансової діяльності, від участі в капіталі й від іншої звичайної діяльності.

48. Наведіть визначення поняття «рентабельність». Наведіть формули рентабельності продукції, загальної рентабельності, рентабельності продажів.

49. Як ви розумієте поняття «фінансовий результат діяльності підприємства»? Що таке рентабельність діяльності підприємства? Наведіть формули валового прибутку й рентабельності продукції.

50. Як Ви розумієте поняття «фінансовий результат діяльності підприємства»? Як розрахувати валовий прибуток? Що таке виручка (дохід) від реалізації продукції, як розраховується. Що таке чистий дохід від реалізації продукції, як розраховується. Наведіть формулу розрахунку собівартості реалізованої продукції.

51. Що таке валовий прибуток й чистий прибуток?

52. Розкрийте поняття інвестиційних ресурсів підприємства.

53. Розкрийте поняття ефективності функціонування підприємства.

54. Розкрийте поняття інноваційної діяльності та інноваційних процесів підприємства.

55. Наведіть методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів.

56. Наведіть методики оцінювання ефективності діяльності підприємства.

57. Розкрийте підходи щодо підвищення ефективності виробництва.

58. У чому криється філософія економічного розвитку підприємства?

59. У чому полягає суть процесів трансформації підприємницької структури?

60. Що таке реструктуризація? Які її відмінності від санації?

61. Розкрийте сутність та основну мету економічної безпеки підприємства

11. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Протягом семестру здобувачі вищої освіти денної форми навчання паралельно з аудиторними лекційними і практичними заняттями виконують індивідуальні завдання у вигляді реферату за означеними у таблиці 11.1 й Додатку А темами, або підготовки (з наступною публікацією) тез доповідей до наукової конференції / семінару та/або наукової статті.

Таблиця 1.11

Теми та види індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1	<p>Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Виробнича й соціальна інфраструктури підприємства. Управління підприємством. Виробництво продукції. Поняття й обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування й планування діяльності підприємства.</p> <p>Основні засоби підприємства. Нематеріальні активи підприємства. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення й виробнича логістика. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва. Персонал підприємства. Продуктивність праці. Оплата праці. Форми й системи оплати праці робітників. Фонд оплати праці. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку й калькулювання собівартості продукції. Ціна й ціноутворення на підприємстві. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства. Сучасні моделі розвитку підприємства. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства.</p>	Творче завдання – підготовка реферату за обраною темою (Додаток А)

Індивідуальні завдання виконуються в рамках самостійної роботи здобувача з обов'язковими консультаціями викладача та оцінюються балами до загальної оцінки знань здобувачів.

Також протягом всього семестру питання самостійного опрацювання можуть бути оформлені студентом у вигляді реферату або презентації, які повинні мати науково-дослідний характер.

Протягом 4-го семестру здобувачі виконують курсову роботу (Таблиця 11.2).

Таблиця 11.2

Найменування розділів, тем	Розподіл за видами занять, денна/заочна					Контроль знань
	Всього	Лекції	Лаборат.	Практич.	самостій на робота	
Курсова робота з дисципліни «Економіка підприємства»						
Зміст плану курсової роботи. Зміст першого розділу розрахунково-пояснювальної записки, виконання теоретичних	0/1			0/1		

досліджень за темою курсової роботи						
Зміст другого розділу курсової роботи. Виконання розрахункової частини курсової роботи за основними показниками, які характеризують господарську діяльність підприємства.	0/3			0/3		
Виконання 1 розділу курсової роботи	15/13				15/13	
Виконання 2 розділу курсової роботи	15/13				15/13	
Усього	30/30			0/4	30/26	Диф.залик

Курсова робота виконується згідно методичних вказівок, розроблених викладачами кафедри і передбачає наступні етапи:

1. Закріплення теми курсової роботи та складання плану.
2. Вивчення рекомендованої літератури
3. Виконання розрахункової частини курсової роботи за основними показниками, які характеризують господарську діяльність підприємства.
4. Написання тексту і оформлення курсової роботи
5. Захист курсової роботи.

Тематика теоретичної частини курсової роботи охоплює теоретичні питання різних аспектів дисципліни «Економіка підприємства (Додаток Б).

12. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 26.09.2019 р. протокол №2; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

МН 1 – пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі методи, методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (*пояснення, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, практичні і дослідні роботи*);

МН 2 – методи стимулювання навчальної діяльності (*навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід здобувача; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні*);

МН 3 – методи контролю і самоконтролю у навчанні (*усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль і самооцінка*);

МН 4 – практичні методи навчання (*практичні роботи*);

МН 5 – самостійна робота з вивченням оприлюднених у системі Moodle електронних матеріалів з можливістю проведення консультацій.

МН 6 – виконання індивідуальних домашніх завдань.

8. МЕТОДИ, КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 26.09.2019 р. протокол №2; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання:

1. Попереднє (вхідне) оцінювання знань (для здобувачів денної форми навчання): письмовий метод або тестування. Дозволяє виявити рівень базових знань здобувачів з навчальної дисципліни; проводиться на першому занятті.

2. Поточне оцінювання:

– здобувачів денної форми навчання: усне опитування або тестування на лекційних та практичних заняттях та/або у системі Moodle, виконання модульних контрольних робіт та індивідуальних завдань;

– здобувачів заочної форми навчання: виконання підсумкової тестової контрольної роботи у системі Moodle.

Завданням поточного оцінювання знань здобувачів є систематична перевірка ступеню розуміння та засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни.

Поточне оцінювання знань здобувача проводиться за такими критеріями: розуміння термінології, володіння категорійним апаратом; глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах та при виступах перед аудиторією; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію, обробку та узагальнення; здатність обґрунтовувати власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення письмової роботи.

3. Підсумкове (семестрове) оцінювання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення екзамену (письмовий метод або тестування, зокрема у системі Moodle), завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими темами, здатності творчого використання

накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою. Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань здобувачів з навчальної дисципліни формується з двох частин (кожна має відповідний коефіцієнт вагомості):

– за поточну успішність – сума балів, що набрана здобувачем протягом семестру, але не менше 55 (максимальна кількість балів – 100);

– підсумкова оцінка за екзамен виставляється за 100-бальною шкалою (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

Отримана сума балів переводиться за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS відповідно до наступної таблиці:

Рейтингова оцінка (в балах)	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Рівень компетентності
90-100	відмінно	A	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.
81-89	добре	B	Достатній Забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
75-80	добре	C	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
65-74	задовільно	D	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
55-64	задовільно	E	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
30-54	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
1-29	незадовільно	F	Незадовільний

	з обов'язковим повторним курсом		Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни
--	--	--	---

Передбачається використання модульно-рейтингової системи оцінювання знань. Основною формою контролю знань здобувачів в кредитно-модульній системі є складання здобувачами всіх запланованих модулів. Формою контролю є накопичувальна система. Складання модуля передбачає виконання здобувачем комплексу заходів, передбачених семестровим графіком освітнього процесу та контролю знань здобувачів, затверджених деканом факультету.

**Графік освітнього процесу та оцінювання знань
з дисципліни для денної форми навчання**

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями															Вид підсумк ового семестро вого контрол ю
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	ЕКЗАМ ЕН
Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Сам. робота	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	
Консультації (К)				К			К				К			К		
Поточний контроль	ВК			УО			УО				УО		УО	УО		
Модулі	М1	М1	М1	М1	М1	М1	М1	М1	М1	М1	М2	М2	М2	М2	М2	
Контроль по модулю (КР)					КР1			КР2							КР3	
Контроль самостійної роботи							ЗСР	ЗСР					ЗСР	ЗСР	ЗСР	

ВК – вхідний контроль; УО – поточне усне опитування; КР – письмова контрольна робота; ЗСР – захист самостійної роботи (реферат, тези доповіді, стаття); К – консультація.

**Система оцінювання знань здобувачів у 3 навчальному семестрі
для денної форми навчання**

СИСТЕМА ОЦІНКИ					
Склад модулів		Сума балів	ECST	Оцінка	Рівень компетентності
Форми та методи контролю	Рейтингова оцінка, бали	90 - 100	A	відмінно	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.
	Усне опитування на практичних заняттях	10	81 - 89	добре	Достатній Забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
		75 - 80	C		Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
Реферат (тези доповідей, стаття), як результат самостійної роботи здобувача	10	65 - 74	D	задовільно	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
		55 - 64	E		Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
		30 - 54	FX	незадовільно	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
Модульна контрольна робота № 1,2,3	30+20+30	0 - 29	F		Незадовільний Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни
Підсумковий екзамен	100				
Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни					

З метою формування та реалізації індивідуальної траєкторії навчання здобувача визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здійснюється шляхом оцінювання в межах певного контрольного заходу у відповідності до Положення про порядок визнання в Донбаській державній машинобудівній академії результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

**Система оцінювання знань здобувачів
заочної форми навчання**

Форма контролю	Кіл-ть балів		Стислий зміст контрольної точки	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
	<i>max</i>	<i>min</i>		
1. Підсумкова тестова контрольна робота	100	55	Підсумкова тестова контрольна робота складається із 20-ти тестів за темами Т1-Т13, обраних у випадковому порядку, та виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за підсумкову тестову контрольну роботу	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову тестову контрольну роботу – 0,4	
2. Екзамен	100	55	Підсумковий екзамен складається із тестових та аналітично-розрахункових завдань, обраних у випадковому порядку за темами Т1-Т13, та виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав тестові та аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за екзамен	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову екзаменаційну роботу – 0,6	
Всього	100	55	Здобувач виконав тестові та аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованими результатами навчання навчальної дисципліни.

14. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні і практичні заняття укомплектовано наступним обладнанням: мультимедійне обладнання для презентації, маркерна дошка і екран.

Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle-new.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=489>

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник К. Вид-во «Кондор», 2016. 378 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/12571/1/ЕП-ПІДРУЧНИК.файл.pdf>.
2. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навчальний посібник. К. ЦНЛ, 2010. 488 с.
3. Економіка виробничого підприємництва: навчальний посібник. За заг.ред. Й.М.Петровича. К. Знання, 2008. 580 с.
4. Економіка підприємства: підручник. За заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. К. КНЕУ, 2009. 816 с.
5. Рекова Н.Ю., Підгора Є.О., Ровенська В.В., Рижиков В.С., Латишева О.В., Єрфорт І.Ю, Гігіс Т.П., Смирнова І.І., Касьянюк С. В. Економіка підприємства: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Краматорськ: ДДМА, 2021. 230 с.
6. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Смирнова П.В., Бугріменко Р.М., Михайлова О.В. Економіка підприємства: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», ступінь підготовки бакалавр, для денної та заочної форм навчання. Харків. ХДУХТ, 2017. 200 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/handle/123456789/2350>.
7. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Михайлова О.В. Економіка підприємства: конспект лекцій (слайд-курс). Харків. ХДУХТ, 2016. 367 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/handle/123456789/975>.
8. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
9. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 741 с.
10. Економіка підприємства: Навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. 2-ге вид. К. : «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.

Додаткова література

1. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ. ЦУЛ, 2012. 304 с.
2. Іванова О.А., Пеліхов Є.Ф., Сумець О.М. Економіка сучасного підприємства: навч. посіб. Харків. Вид-во НУА, 2017. 312 с. URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/1718>.

3. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум: навч. посіб. Київ. Кондор, 2012. 600 с.

4. Кузнецова Т.В., Гарнага О.М.,Лесняк О.Ю.,Шебуня В.Д. Економіка підприємства: навч. посіб. За заг. ред. Т. В. Кузнецової. Рівне. НУВГП, 2013. 343 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6165>.

5. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібник. К. КНУТД, 2015. 267 с. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22363>.

6. Мельник Л. Г. Економіка підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Суми. Університетська книга, 2012. 863 с.

9. Електронні ресурси з дисципліни

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Офіційний сайт законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

Додаток А

Теми індивідуальних завдань

- 1) Малий бізнес в Україні. проблеми його розвитку і підтримка.
- 2) Види підприємств за правовим статусом та формою господарювання в Україні та їх специфіка згідно з законодавчою практикою.
- 3) Критерії віднесення підприємств до малих середніх та великих у вітчизняній і світовій практиці, їх вплив на розвиток сектора малого та середнього підприємництва.
- 4) Роль об'єднання підприємств для підвищення їх конкурентоспроможності, форми та види об'єднань підприємств.
- 5) Підходи до оцінки макро- та мікро середовища підприємства.
- 6) Аналіз зовнішнього середовища як початковий етап формування стратегії діяльності підприємства.
- 7) Тенденції розвитку зовнішнього середовища підприємства.
- 8) Державне економічне регулювання діяльності підприємства.
- 9) Виробнича інфраструктура підприємства та шляхи її удосконалення.
- 10) Особливості формування організаційних структур управління новостворюваних підприємств.
- 11) Маркетингова діяльність і формування програми випуску продукції.
- 12) Стратегія і тактика маркетингового дослідження ринку функціонування підприємства.
- 13) Державні органи економічного регулювання та їх вплив на діяльність суб'єктів господарювання.
- 14) Роль держави в економічному зростанні.
- 15) Методи прогнозування розвитку господарюючих суб'єктів.
- 16) Класифікація персоналу підприємства різних сфер економіки.
- 17) Обґрунтування планової чисельності працівників підприємства.
- 18) Шляхи підвищення кваліфікації персоналу.
- 19) Система управління персоналом на підприємстві.
- 20) Ефективність праці: проблеми виміру і зростання.
- 21) Резерви і фактори підвищення продуктивності праці на підприємстві.
- 22) Побудова системи мотивації праці на підприємстві
- 23) Розвиток тарифної системи оплати праці.
- 24) Розширення досвіду участі робітників у прибутках (доходах) і власності підприємств.
- 25) Капітал підприємства: сутність, види, джерела формування.
- 26) Амортизаційна політика підприємства.
- 27) Система показників ефективності використання основних засобів підприємства.

- 28) Значення і шляхи покращення використання основних засобів підприємства.
- 29) Структура обігових засобів великих промислових і торгівельних підприємств.
- 30) Визначення шляхів підвищення ефективності використання обігових засобів підприємства.
- 31) Нормування обігових засобів промислового підприємства.
- 32) Нормування обігових засобів торговельного підприємства.
- 33) Інтелектуальна власність в Україні: права автора, організації, держави.
- 34) Інвестиційні та інтелектуальні інвестиції у складі реальних інвестицій.
- 35) Роль фінансових інвестицій в економічному зростанні.
- 36) Лізінг як форма оновлення технічної бази виробництва.
- 37) Види, принципи та типи організації виробничого процесу підприємства.
- 38) Роль методу організації виробництва у забезпеченні ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства та конкурентоспроможності його продукції.
- 39) Конкурентоспроможність продукції: сутнісна характеристика, оцінка, способи забезпечення.
- 40) Напрями забезпечення якості продукції на підприємстві.
- 41) Оцінка конкурентоспроможності продукції.
- 42) Методи визначення конкурентоспроможності продукції.
- 43) Витрати виробництва, їх економічна сутність і класифікація.
- 44) Методика складання кошторису витрат на виробництво продукції.
- 45) Особливості застосування різних методів калькулювання продукції
- 46) Шляхи зниження собівартості продукції.
- 47) Повна класифікація видів цін на продукцію
- 48) Застосування різних методів ціноутворення для досягнення конкурентних переваг.
- 49) Ринкові методи ціноутворення.
- 50) Методи планування фінансових результатів діяльності підприємства.
- 51) Методика аналізу фінансово-економічного стану підприємства.
- 52) Тенденції розвитку ефективності діяльності підприємства.
- 53) Показники та ефективність реструктуризації суб'єктів господарювання.
- 54) Економічна безпека як складова частина антикризової політики підприємства.
- 55) Економічна криза підприємства та шляхи виходу з кризового стану.

Додаток Б

Теми індивідуальних завдань курсових робіт

1. Персонал фірми: кадровий склад і умови його формування.
2. Трудові ресурси, кадри підприємства.
3. Безробіття, її види. проблеми регулювання.
4. Сутність, причини та основні форми безробіття. Безробіття в Україні.
5. Поняття і види зайнятості в умовах ринкового простору.
6. Поняття мотивації та її теорії.
7. Трудовий потенціал, його компоненти. Розрахунок величини трудового потенціалу.
8. Робочий час. Основні напрямки використання робочого часу. Законодавчі підстави регулювання робочого часу.
9. Продуктивність праці як економічна категорія. Методи обчислення і показники рівня продуктивності праці.
10. Трудові ресурси як соціально-економічна категорія і об'єкт управління.
11. Продуктивність праці на підприємстві та шляхи її підвищення.
12. Основні фонди підприємства.
13. Виробнича потужність підприємства.
14. Амортизаційна політика підприємства в ринкових умовах господарювання.
15. Організаційні типи виробництва.
16. Методи організації виробництва.
17. Виробничий потенціал підприємства, оцінка його стану і шляхи поліпшення використання.
18. Товарна і фондова біржі.
19. Оренда основних засобів, її форми.
20. Ціноутворення на підприємстві.
21. Собівартість продукції підприємства.
22. Організація оплати праці на підприємстві.
23. Ціни на продукцію: загальна характеристика, методи встановлення і регулювання.
24. Сучасні методи обліку витрат.
25. Удосконалення системи оплати праці на підприємстві.
26. Обґрунтування і організація інвестиційної діяльності підприємства.
27. Оборотні кошти підприємства.
28. Економічна ефективність інноваційної діяльності.
29. Матеріально-технічне забезпечення діяльності підприємства.
30. Інтелектуальна власність в системі ринкових відносин.
31. Банки як елемент ринкової інфраструктури.
32. Нематеріальні ресурси підприємства, їх формування та ефективність використання.

33. Бізнес-план в діяльності підприємства (фірми) і порядок се розробки.
34. Системи управління якістю продукції на підприємстві.
35. Інвестиційна політика підприємства на підприємстві.
36. Управління запасами на промислових підприємствах.
37. Кредитування діяльності підприємства.
38. Товарна політика підприємства. Види оцінок продукції.
39. Фінансовий менеджмент.
40. Шляхи підвищення прибутку на підприємстві.
41. Фінансові результати діяльності підприємства.
42. Податки в системі економічних відносин.
43. Правові основи та напрямки діяльності підприємства в ринкових умовах господарювання.
44. Договірні і партнерські взаємовідносини в підприємницькій діяльності.
45. Безбитковість роботи підприємства.
46. Якість продукції. Конкурентоспроможність.
47. Підприємство, як головна структурна ланка підприємницької діяльності.
48. Поняття банкрутства. Фактори, що впливають на підприємства, і причини банкрутства.
49. Підприємництво: Сутність, мета, види.
50. Сутність і функції ринку.